

NEMZETI SZINHÁZ.

Oct. 7. F i a t a l n a g y n é n e. Eredeti (?) vigjáték három fölvonásban, írta Obernyik Károly. Először. E' darab nagyon régen volt előadás végett elfogadva, 's már több ideje, hogy a' Szépirodalmi Szemle úgy említé, mint sikerült characterfestő vigjátékot. Beszéltek felőle egyet is mást is, 's jelesen egy tekintély már szőtt is némi nimbust körülötte — 's így bizonyos fölhangolt figyelemérdekkel mentünk a' színházba. Igen; voltunk a' színházban, láttuk a' F i a t a l N a g y n é n é t, hallottunk tapsokat — éljeneket, tetszést; láttuk, miként a' szerző kihivatott, 's mind ezt világosan, tisztán, nem phoenomenon-alakban, — 's most egyszer kísértő daemonunk sem üzött esába illusiót érzéki fölfogásunkkal. 'S kérdeztük önmagunktól: miként történhetik illyesmi? vagy talán egészen megfordult már a' világ? vagy titkos dramairókkal volt-e a' színház megtelve, kik ezutánra Obernyik pártfogására akarják magokat érdemesíteni? Mert e' vigjáték minden criticán aluli; mind cselekvény, mind szerkezeti ügyesség, mind pedig jellemzési tekintetben annyira, hogy józan ítéletü jámbor keresztény egyáltalában nem tudta: mit gondoljon a' tetszési demonstratióról, melyben a' szerző részesült. — A' F i a t a l N a g y n é n e tartalma következő. — Zár-fyné — Laborfalvi Róza — Londonba utazott férjének halálhírével vevén — bele szerelmesedik egy fiatal Törényi nevű ügyvédbe, ki azonban Zár-fyné házánál tartózkodó nő rokonát, Bertát — Lendvayné — szereti, 's tőle viszont szeretettetik. Minthogy a' fiatal ügyvéd annyira együgyü, hogy épen nem tudja észrevenni úrnője szelrelmét, tehát ez szolgálatából minden ároni elbocsátással

Életképek

fenyegeti, 's ezt miután észre veszi, hogy Berta is szerelmes belé, annál inkább sürgeti. De előkerül az ügyvéd testvére, egy magyar „dramafirkászi geschäftelő“, mint önmagáról mondja — kivel már elébb is találkoztunk, az iszonyu szájhazafias phraseológiának „irány“-szikrait okádva — 's ez észre vevén, hogy az úrnő szerelmes testvérébe, annyira viszi 'a' dolgot, miszerint az asszonyság nem vonakodik az ügyvédnek nyújtani kezét. Itt azonban más 'a' bökkenő, t. i. az, hogy az ügyvéd Bertát szereti. Azonban 'a' csomó föloldásán segít 'a' véletlen, mert az író levelet kap, mellyben tudatják vele, hogy Zárфыné férje nem halt meg, mint híresztelték volt, hanem él; — 's így történik meg 'a' kifejlés. — Ennyi 'a' tartalom. Lássuk már az alakokat, mellyekkel találkozunk. Egeknek egei! minő csudaállatok ezek! Amaz ügyvéd, kibe egy falusi libán kívül, még egy dressirozott auflauf-grandezza is szerelmes — minő otromba sületlen teremtése az istennek, vagyis inkább Obernyiknek. Higyétek el, akármeltyik calvinista truncus-medicans egy don Juan vagy Casanova hozzá képest. És amaz író! . . . Milly iszonyu szellemszegénység! — Nem tudja az ember: bámuljon-e rajta vagy boszankodjék . . . mintha csak Obernyiknek saját képére és hasonlatosságára volna tetőtől talpig megteremtve! Minden társalgási költőisége ez egyetlen szóban áll: virág, mellyet legalább negyvenszer elmond egy fölvonás alatt — s engeltlen alkalmazván mindenüvé, hol valami szépet kell mondani. És Berta, 'a' nagynéne rokona! . . . nagyon jeles! elő vesz egy könyvet, kiolvassa fenszóval, hogy mik 'a' szerelem symptomái — 's egyszerre csak iszonyu öntetsző kedvteléssel fölkiált: no, ha így van 'a' dolog, úgy ő is szerelmes, mert bizony benne is megvaannak ugyanazon symptomák. Elmegy nénjéhez, catechisálni kezdi az említett könyvből betanult morlorban, 's ad normam saját magáni tapasztalásának, kísüti, hogy' nénje is szerelmes az ügyvédbe. Az efféle, 'a' mellett hogy sületlen valami, nagyon elkopott fogás; jelesen Lafontaine valamellyik vízenyős regényében meg van egész terjedelmében. Pedig Obernyiknek kellett valaha tanulmányozni Lafountainét. . . novelláin nagyon is meglátszik. Még van egy alak! Tudj' isten, hogy' hívják, de Szentpétery játszta. Ezt nem tudjuk egyáltalában: mire való. Elöttünk áll, francziáságot affectálva, épen olly formán, mint mikor 'a' kortes szivarozik és kávézik; póriás gögöt éreztet mindenkivel, Zárфыné irányában pedig 'a' legszolgaibban hajlangó. Ugy van föltüntetve, mint házibará, Zárфыné kérője, de semmi lényeges összefüggésben nincs 'a' darab organismusával. Ez azonban semmi különös, mert ilyen az egész első fölvonás. Bizvást elmaradhat, 'a' nélkül hogy 'a' darab szenvedne valamit 'e' miatt. Szóval: az egész férczelmény cselekvényi szerkezetére nézve legszegényebb, mit csak látni lehet; 'a' jelleme minőségére nézve pedig elég annyit mondanunk, hogy tökéletesen megutáltatják 'a' játszó színészt, annyira üresek, idétlenek, 's minden szinezet nélküliek. Lendvayné szerepében van még 'a' legtöbb comical elem elszórva, 's ez idéz elő egy pár meglehetősi situatiót, 's ezeket Lendvayné olly finom kedvességgel, 's jelesen tudja kiemelni, mellynél többet kívánni sem lehet. — De 'a' többi szerepekre nézve mindegy, akár Egressy, Lendvay, Szentpétery, Laborfalvi — akár pedig Czipó Gyuri, Kiribicza Istók, vagy Csombók Jankó és Csombók Sára játszanak — 'a' darab nem fog semmit veszteni, mert szegényebb semhogy ez megtörténhessék. — És daczára mind azoknak, miket itt elmondottunk, — ismételjük hogy 'a' tetszés nagy volt; 's 'a' szerző kihivatott — azonban sokkal lélekismeretesebb volt, semhogy kijött volna. De 'a' dologban kettő van. Először: mit demonstrál 'a' közönség tapsa, midőn olly helyeken 'a' legdühösebb volt, mint p. l. mikor ama' házibarát elmulasztja az író, leültetni, 's ez széket vesz és leül. Mit lehet akkor gondolni, midőn illy semmiségek lelkesülést idéznek elő. Másodszor: tudjuk hogy közönségünk mindig utántapsol, midőn valaki rágyujt. Illyen pedig volt elég. Továbbá juhászkatya, szolgáló; minden de minden teremtés ugy

ki volt kenve a' nevezetes „honi pomádéval“ — hogy csaknem csepegett a' zsi-radék! 'S illyesmi aztán hogy' ne tetszenék! Oh a' karzati liberalismus csoda-dolgokat visz véghez! A' fokhagymás pirítóst minden egyébnél jobban szereti... De még ez sem elég! megértük azt is, hogy a' lapok — igen a' lapok közül többen kezvezőleg nyilatkoztak e' darabról. Egyik nem mond felőle véleményt, mert Lendvayné jól játszott — 's egy színházi szomszédnéjának tetszett. Menynyi naivság!... Másik dicséri, mert a' közönségnek tetszett; harmadik dicséri — mert dicséri — és... és... még most jó a' java — Erdélyi e' darabot egykor characterfestő vígjátéknak nevezte! — Bizony hiába való volt annyira átbogározni az egy éni és jellemezés mezejét, ha csak ennyire tudott haladni, hogy a' Fiala Nagynénét is characterfestő vígjátéknak nevezze. — Ez egyébiránt nem újság; — többet is mondott Erdélyi illyesmit. 'S ha isten úgy akarja, fog még többet is mondani. Most az egyszer nem ellenkezik a' közhittel. Annak pedig, hogy mi ellenkezünk, egyéb oka nem lehet, mint az mit Börne illy formán mond valahol: „Hinnem kell, hogy az egész világ esztét vesztette, 's én egyedül vagyok okos ember!“ —

Oct. 8. Benyovszky.

Oct. 9. Báró és Bankár.

Oct. 10. Bűvös vadász. Az előadás készületi szabatosság- és ját-szási élénkségre nézve fölülmulá az előbbit. Bognárban — Max — több volt jelenleg a' tűz, 's a' kifejezés, míg Benza — Gáspár — bebizonyítá: mennyire hatalmában áll a' minden oldalu fölfogás. Ugyanis szemlélve azon jellemzetes komolyságot, mellyel a' hidegen számító ármányos Gáspárt személyesíté — 's elképzelve, miként adja Benyovszkyban a' hetmant, és több illyen buffo szerepeket — okvetlenül el kell ismernünk, miszerint Benza minden tekintetben ember a' talpán. — Tély Róza jól énekelt. Lászlónéról jobb nem szólani. De mortuis aut bene, aut nihil. —

Oct. 11. Charlotte kapitány. Élénk menetű szellemdús franczia vígjáték, igen érdekes cselekvénnyel. — Fejér, Babinelli szerepében, mint vendég. Mult számaink egyikében terjedelmesen elmondottuk Fejér színművés-zeti képességéről nézeteinket. Ma estve újból bebizonyítá, hogy nem ok nélkül mondottuk el róla azokat, miket elmondottunk. Noha a' szerep, mellyben ma estve lépett föl, ugy tetszik, mintha nem egészen neki való volna, mind a' mellett ügyes fölfogás, és öszhangzatos kivitelű játék jellemezték. — Ha jól emlékszünk, hajdan vidéken Falusi Egyszerűség című darabban láttuk volt Fejért, 's itteni szerepét ollyannak tartjuk, mellyben legtöbbit fejt ki — 's hol leginkább van elemében. Minthogy eddigi szerepei, sok tekintetben hálátlanok is voltak, 's maga Fejér mint színész, nagyon is megérdemli, hogy a' közönség minden oldalról megismerje: ennél fogva igen ohajtának a' megnevezett darabban lát-hatni. —

Oct. 12. Rohan Mária. Egyike Donizetti legérdektelenebb daljáték-ainak. Kivéve egynéhány csinos, 's némi tekintetben még szépnek sőt költői-nek is mondható számot, üres, érzelmetlen, 's kezdve a' nyitányon, mind végig a' legutszélibb phrasissokkal elárasztott hangtömeg az egész. A' czimszerepben Schodelné igyekezett a' vadászott hatás minden sallangjait, csengőpengő szerszá-mait, mindenüvé, a' hova csak lehet, oda tüzni; de hiába — mert mind a' mellett hogy a' közönség részéről nem hiányzott a' rettenetes tetszésnek tapsvihara — mégis kénytelenek vagyunk kimondani, hogy a' szerep nem neki való. Aztán a' közönség tetszését venni, jelesen zeneművészet tekintetében zsinórmértékül, igen furcsa valami, 's erről ma estve is vala alkalmunk meggyőződhetni. Mert a' tetszés legzajosabb, a' kihívás leggyakoribb vala egy első felvonásbeli magán-ária után, mellyet pedig egészen másként kell énekelni, mint azt Schodelné-től hallottuk. Ugyanis azt, mit német műzene-nyelven így neveznek: getragenes Gesang, — 's mellyben Schodelné nálunk páratlan jelességet fejt ki — nem